

Asia: VN/19831/2023

Työrauhalainsäädännön kehittäminen - luonnos hallituksen esitykseksi työehtosopimuslain, työriitojen sovittelusta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Valtakunnansovittelijan toimisto ottaa kantaa hallituksen esitykseen lähinnä sovittelutoimen ja työriitalain näkökulmasta.

Myötätuntotyötaistelut tai poliittiset työtaistelut eivät kuulu sovittelijan toimialueeseen. Tämän tyyppisten työtaistelutoimenpiteiden johdosta ei käynnistetä sovittelua valtakunnansovittelijan toimistossa. Myötätuntotyötaisteluissa tuetaan toista työriitaa, jonka sovittelu on mahdollisesti sovittelijoiden ratkottavana. Sovittelijan tehtävänä on keskittyä pääriidan ratkaisemiseen. Pääriidan ratkaisu yleensä päättää myös myötätuntotyötaistelun.

Poliittisissa työtaisteluissa taas toimenpiteen kohteena on poliittiset toimijat ja heidän toimenpiteensä eikä kyseessä ole työmarkkinaosapuolten välinen työriita, jota soviteltaisiin valtakunnansovittelijan toimistossa.

Nykytilanteessa osa työtaistelutoimiin ryhtyvistä liitoista on ilmoittanut valtakunnansovittelijan toimistoon suunnittelemistaan toimenpiteistä. Kaikista työtaistelutoimenpiteistä ei kuitenkaan ole tullut ilmoitusta valtakunnansovittelijan toimistoon, joten toimistolla ei ole täydellistä kokonaiskuvaa poliittisten tai myötätuntotyötaistelujen määrästä tai laajuudesta. Tästä näkökulmasta nyt ehdotetut muutokset ilmoitusvelvollisuuksineen edistäisivät kokonaiskuvan saamista myötätuntotyötaistelujen ja poliittisten työtaistelujen laajuudesta ja luonteesta.

Sovittelutoimen tehtävänä on työriitojen sovittelun ohella edistää hyviä työmarkkinasuhteita ja siten osaltaan huolehtia sopimusjärjestelmän toimivuudesta. Laki työriitojen sovittelusta (jäljempänä työriitalaki) on varsin selkeä, toimii edelleen pääpiirteissään hyvin ja ohjaa sovittelijoiden toimintaa kohti työriitojen ratkaisua. Nyt toteutettavan lain uudistuksen osalta valtakunnansovittelijan toimisto on huolissaan siitä, että osa ehdotetuista uudistuksista on päätetty teknisistä syistä sijoittaa työriitalakiin. Ehdotuksesta ei käy selkeästi ilmi, mitä muita teknisiä vaihtoehtoja työryhmässä olisi pohdittu. Työriitalain muu lain sisältö koskee sovittelumenettelyä ja ohjaa sitä, mutta myötätuntotyötaisteluissa ja poliittisissa työtaisteluissa sovittelijalla ei ole roolia. Nyt uutena roolina olisi ehdotuksen mukaan tällaisten ilmoitusten vastaanottaminen ilman erityistä toimintavelvoitetta. Sovittelijan toimisto katsoo, että myötätuntotyötaisteluja ja poliittisia työtaisteluja koskevien pykälien (8 a-c sekä 18 a ja b §) sekä näitä koskevien ilmoitusten vastaanottamista koskevan asian (7 §:m 2 mom) kirjaaminen muuten hyvin toimivaan ja sovittelijaa ohjaavaan lakiin saattaa hämärtää ja jopa vaikeuttaa työriitalain käyttökelpoisuutta valtakunnansovittelijan ja sovittelijoiden työvälineenä.

Työriitalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 §:n 2 momentti, jossa säädettäisiin velvollisuudesta ilmoittaa työnseisauksena järjestettävästä myötätuntotyötaistelusta ja poliittisesta työtaistelusta. Ehdotukseen ei kuitenkaan sisälly vaikutusarvioita valtakunnansovittelijan toimiston osalta. Ehdotuksessa ei myöskään oteta kantaa siihen, mitä valtakunnansovittelijan toimiston odotetaan tekevän sille toimitettujen myötätuntotyötaisteluilmoitusten tai poliittisia työtaisteluja koskevien ilmoitusten osalta. Onko tarkoitus koota, analysoida tai tilastoida tehtyjä ilmoituksia tai tiedottaa ilmoitusten sisällöstä tai määristä? Sovittelijan toimisto kiinnittää huomiota siihen, että nykyiset sovittelijatoimiston resurssit ovat erittäin rajalliset eikä erillistä viestintäresurssia ole. Jos tällaisia tehtäviä odotetaan ja edellytetään sovittelijan toimistolta, on huolehdittava myös riittävästä resursoinnista.

Valtakunnansovittelijan toimisto puoltaa työriitalain pykälien otsikointia lain selkeyden ja luettavuuden sekä modernin lainsäädäntötekniikan periaatteiden noudattamisen näkökulmasta. Sovittelijalla ei ole huomauttamista ehdotettuihin pykäläotsikoihin.

Nykytilan ja sen arviointi

1 luku - Asian tausta ja valmistelu

2 luku - Nykytila ja sen arviointi

-

Yleisperustelut - luvut 3-6

3 luku - Tavoitteet

4 luku - Ehdotukset ja niiden vaikutukset

5 luku - Muut toteuttamisvaihtoehdot

-

8 a§ [myötätuntotyötaistelun rajoitukset]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

8 b § [Poliittiseen päätöksentekoon kohdistuva työtaistelu]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

9 § [Hyvityssakko]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

10 § [Hyvityssakkoon tuomitseminen]

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lakiin lisättävät otsikoinnit

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Valtakunnansovittelijan toimisto puoltaa työriitalain pykälien otsikointia eikä esitettyihin otsikoihin ole huomauttamista.

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Valtakunnansovittelijan toimisto on huolissaan nykyisin hyvin toimivan lain systematiikan vaarantumisesta. Työriitalain tehtävänä on ohjata sovittelumenettelyä ja sovittelijoiden toimintaa, mutta sovittelijoilla ei ole roolia myötätuntotyötaisteluissa tai poliittisissa työtaisteluissa. Näitä koskevien pykälien tuominen työriitalakiin muuttaa lain luonnetta ja sovittelijan toimisto toivoo, että jatkovalmistelussa pohdittaisiin vielä muita lakitekniisiä ratkaisuja ja myötätuntotyö- ja poliittisia työtaisteluja koskevien pykälien sijoituspaikkaa.

7 § Ilmoitus työnseisauksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Uudessa 7 §:n 2 momentissa säädettäisiin myötätuntotyötaisteluja ja poliittisia työtaisteluja koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Näiden työtaistelujen osalta ilmoitusaika on lyhyempi kuin työmarkkinaosapuolten välisissä työriidoissa. Perusteeksi on todettu, että näiden toimenpiteiden osalta ei tarvita yhtä pitkää aikaa kuin työriidoissa, koska riitoja ei sovitella. Tätä voidaan pitää tästä näkökulmasta perusteltuna.

Ehdotuksesta ei käy ilmi, onko pohdittu muita vaihtoehtoja kuin ilmoitusten ohjaaminen valtakunnansovittelijan toimistoon. Ehdotuksen perusteluista ei käy ilmi, mitä ilmoituksen vastaanottajan oletetaan tekevän eli onko tehtävänä tiedottaa ilmoitusten vastaanottamisesta tai tilastoida ilmoituksia. Tämän ehdotuksen vaikutustenarviointia sovittelijan toimiston tehtävien ja resurssien osalta ei ole tehty.

8 a § Myötätuntotyötaistelun rajoitukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Ks. kommentti 1 §:n kohdalla.

8 b § Poliittiseen päätöksentekoon kohdistuva työtaistelu

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ks. kommentti 1 §:n kohdalla.

8 c § Työtaisteluoikeus virkasuhteessa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ks. kommentti 1 §:n kohdalla.

18 a § Hyvitys

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Ks. kommentti 1 §:n kohdalla.

18 b § Hyvityksen rahamäärän tarkistaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Ks. kommentti 1 §:n kohdalla.

3 luvun 6 § Laittomaksi julistetun työnseisauksen jatkaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

4 luvun 9 § Laittomaksi julistetun työnseisauksen jatkaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Sajavaara Anu
Valtakunnansovittelijan toimisto